

Επιστροφή στην Ιστορία

Το Χαστουκόδεντρο» (εκδ. Τόπος) του Άρη Μαραγκόπουλου είναι ένα ιστορικό ντοκουμέντο και ταυτόχρονα ένα συναρπαστικό μυθιστόρημα.

Φτώχεια, διαφθορά, παράνομος πλούτος μέσα στον πόλεμο και χάριν σ' αυτόν, εφοπλιστές και δοσίλογοι, πλαιοκτήτες, πετρελαιάδες κ.λπ. Ωνάσης, Τζάκι, Τσόρτσιλ, Τομ Πάπας, Λιβανός, Φρειδερίκη, η σιδερωμένη Σπυριδούλα, ανίκανοι, αδιάφοροι, διεφθαρμένοι ως το μεδούλι πολιτικοί-υποταχτικοί, πράκτορες και Αμερικανοί στρατηγοί. Πολλοί και πολλά βρίσκουν τη θέση τους στο ταμπλό της ζοφερής εποχής που περιγράφει ο συγγραφέας και στην οποία πρωταγωνιστικό ρόλο έπαιξαν η διαφθορά, ο καιροσκοπισμός, η βία, που χαρακτήριζαν τη χώρα για δύο και πλέον δεκαετίες μετά τον πόλεμο (και δεν εξαλείφτηκαν ποτέ εντελώς, θα πουν κάποιοι).

Στο πιο ώριμο ίσως λογοτεχνικό του έργο ο Άρης Μαραγκόπουλος ανατρέχει σε μία από τις πλέον σκοτεινές στιγμές της ελληνικής ιστορίας, διαλέγοντας ως ήρωές του όχι κάποιους φανταστικούς, λογοτεχνική αδεία, αλλά δύο υπαρκτούς, αληθινούς, επώνυμους ανθρώπους. Ο ένας, ο Αντώνης Αμπατιέλος, στέλεχος του ΚΚΕ, συνδικαλιστής ναυτικός, καλός γνώστης του κόσμου της θάλασσας και του κόσμου των εφοπλιστών, συλλαμβάνεται, γλιτώνει τη θανατική καταδίκη, εξορίζεται και μεταφέρεται από τη μια φυλακή στην άλλη για δεκαεπτά συναπτά χρόνια. Δεν είναι βεβαίως ο μόνος. Παρόμοια τύχη έχουν, την ίδια περίοδο, και πολλοί άλλοι που δεν διαθέτουν τα «σωστά» φρονήματα και την αναγκαία προσαρμοστικότητα. Κάποιοι, ακόμα πιο

άτυχοι, δολοφονούνται εν ψυχρώ ή μετά από στημένες δίκες-παρωδίες. (Να μη με λένε εμένα Τζον Πιουριφοί, αν δεν τους βάλω εγώ μυαλό, κομμούνια μπελογιάννηδες, συνοδοιπόροι κωλοβενιζέλοι, γερο-πλαστήρες to avoid unpleasant developments, θα πεθάνετε όλοι.)

Η δεύτερη είναι η γυναίκα του, η δυναμική, αριστερή, χειραφετημένη Ουαλή δασκάλα Μπέτι Μπάρτλετ, που κινεί γη και ουρανό, στην Ελλάδα κυρίως, αλλά και σε διεθνές επίπεδο, για να ελευθερώσει το φυλακισμένο άντρα της, με τον οποίο είχε δεν είχε προλάβει μετά το γάμο τους στο Κάρντιφ να ζήσει πέντε ευτυχισμένα, ερωτευμένα χρόνια, πριν τους χωρίσουν.

Δεν ήταν μια υπόθεση εύκολη αυτή, καθόλου. «Τώρα που το σκέφτομαι, πάλευα με το αδύνατο. Δουλειά του ήταν η φυλακή, δουλειά μου ήταν να τον βγάλω από εκεί μέσα το γρηγορότερο. Πάει να πει, πάλευα με τους Αμερικάνους, με την κυβέρνηση, με όλο το σύστημα, ακόμα κι ενάντια στο ίδιο του το κόμμα,

που δεν είχε και κανένα μεγάλο πρόβλημα να τον βλέπει να σαπίζει στη φυλακή...» λέει χρόνια αργότερα η λογοτεχνική Μπέτι στο alter ego του συγγραφέα, τον Βενιαμίν Σανιδόπουλο, παιδί κι έφηβο την εποχή που διαδραματίζονται τα γεγονότα.

Γύρω από αυτή λοιπόν την ανθρώπινη, ερωτική ιστορία, και με αφορμή ένα περιβόητο χαστούκι, ο Μαραγκόπουλος στο τελευταίο του βιβλίο, βαθύτατα πολιτικό και πολυφωνικό, όχι μόνο ξετυλίγει με έμπνευση και μαεστρία μία μυθιστορηματική βιογραφία, αλλά μας δίνει κι ένα κατατοπιστικό, σοβαρό ρεπορτάζ για το σκοτεινό κοινωνικο-πολιτικό περιβάλλον όπου διαμείφθηκαν πράγματα περισσότερο άγρια από ό,τι μπορεί να φανταστεί ο νεότερος αναγνώστης.

Υπηρετεί και τα δύο είδη με σοβαρότητα και ταλέντο, καταφέρνοντας να κρατήσει αμείωτο το ενδιαφέρον παρά τον όγκο του βιβλίου. Το «Χαστουκόδεντρο» είναι ένα ιστορικό ντοκουμέντο και ταυτόχρονα ένα συναρπαστικό μυθιστόρημα. Κι είναι τόσο καλά συνυφασμένα αυτά τα δυο που συχνά σε κάνει να αναρωτιέσαι: Υπήρξε πράγματι η γνωριμία του Τόνι (Αμπατιέλου) με τον Τ. Πάπας στη Νέα Υόρκη, συναντήθηκαν κάπου στη Βενετία η Μπέτι, η Τζάκι Κένεντι, ο Τσόρτσιλ, ο Ωνάσης; Το έφαγε τελικά το χαστούκι της η Αυτής Μεγαλειότης από την ακατάβλητη κι επίμονη Αγγλίδα; Κι αλήθεια διάβαζαν τον «Εραστή της λαίδης Τσάτερλι»;

Μυθιστορία, όπως το χαρακτηρίζει ο ίδιος ο Μαραγκόπουλος, στους εσωτερικούς τίτλους, το «Χαστουκόδεντρο» (από έναν ωραίο κέλτικο θρύλο) σκοπό έχει, μεταξύ άλλων, να μας παρακινήσει να ξαναδιαβάσουμε την ιστορία, να την ξανασκεφτούμε. Κάτι που μπορεί να είναι και πολύ συναρπαστικό. -Ε.Μπ.